

D 38/00-01

Revisorsnämnden (RN) har mottagit en anmälan avseende de auktoriserade revisorerna B-son och A-son. Med anledning härav har RN öppnat ett disciplinärende avseende vardera revisorn. Förevarande ärende avser B-son. Beträffande A-son hänvisas till RN:s beslut denna dag i det andra ärendet (dnr 1998-1149).

Av anmälan framgår bland annat följande. A-son, som är verksam vid B-sons Revisionsbyrå AB (revisionsbyrån), var vald revisor i ett aktiebolag från den 7 december 1995 till den 17 november 1998. Av anmälan framgår att A-son den 9 september 1998 avgivit en offert avseende revision hänförlig till räkenskapsåret 1998, men att uppdraget kommit att gå till en annan revisor. Räkenskapsåret 1997 kom därmed att bli det sista året som A-son ansvarade för revisionen. Av det ingivna materialet framgår vidare att revisionsbyrån i vart fall från och med september 1997 till och med juni 1998 huvudsakligen månadsvis har fakturerat aktiebolaget för utfört arbete till och med utgången av det månadsskifte vid vilket fakturering skett. Bland de fakturor aktiebolaget har erhållit och betalat märks bland annat en faktura, daterad den 2 juli 1998, som avser arbete utfört till och med juni 1998. En tid innan A-son avgick som revisor i aktiebolaget tillställde revisionsbyrån aktiebolaget en slutfaktura om 13 250 kr inklusive mervärdesskatt daterad den 3 november 1998. Påföljande dag har aktiebolagets verkställande direktör skickat ett e-postmeddelande till revisionsbyrån och därvid dels krävt en närmare specifikation av fakturan, dels ifrågasatt fakturakravet som sådant. Av en av A-son den 10 november 1998 upprättad specifikation framgår att slutfakturan dels avsåg arbete som huvudsakligen utförts under tiden före den sista juni 1998, dels avsåg avgivande av ovannämnda offert. Aktiebolaget har, genom juridiskt ombud, i brev av den 26 november 1998 till revisionsbyrån anfört att det endast kan vitsorda betalningsskyldighet i fråga om en högst obetydlig del av det krav som framställs genom slutfakturan. Aktiebolaget har därvid bland annat påpekat att revisionsbyrån redan har begärt och erhållit betalning för samtliga åtgärder som vidtagits till och med juni 1998 samt att revisionsbyrån saknar rätt att betinga sig ersättning för utarbetande och lämnande av en offert eftersom parterna inte avtalat att en sådan rätt skulle föreligga. Aktiebolaget har sammanfattningsvis förklarat att det frivilligt kommer att erlägga ett belopp om 1 000 kr jämte mervärdesskatt men att det bestrider betalningsskyldighet i fråga om det resterande beloppet. Revisionsbyrån har härefter tillställt aktiebolaget ytterligare en faktura, nu om 4 894 kr inklusive mervärdesskatt, daterad den 3 december 1998, som enligt dess specifikation avsåg dels framtagande av begärd specifikation över slutfakturan av den 3 november 1998, dels B-sons instudering av ärendet med anledning av revisionsbyråns kontakter med aktiebolagets juridiska ombud.

Aktiebolaget har i sitt brev av den 26 november 1998 även gjort gällande att revisionsbyrån är förhindrad att inge ansökan om betalningsföreläggande eftersom kravet är tvistigt. Revisionsbyrån har därefter till aktiebolagets juridiska ombud skickat en kopia av fakturan av den 3 november 1998 med en av B-son undertecknad påteckning, rubricerad påminnelse, där denne anger att ”om betalning ej influtit senast 1998-12-07 lämnas ärendet till kronofogdemyndigheten för indrivning”. Omgående därefter har aktiebolaget genom sitt ombud betonat att revisionsbyråns krav är tvistigt, att en ansökan om betalningsföreläggande kommer att innebära att aktiebolaget felaktigt får en betalningsanmärkning samt, med hänvisning till att kravet är tvistigt, upplyst om att frågan om aktiebolagets betalningsskyldighet skall avgöras av domstol, inte av kronofogdemyndigheten. I brev av den 4 december 1998 har aktiebolaget meddelat revisionsbyrån att det, för undvikande av betalningsanmärkning, har betalat in det resterande beloppet om 12 250 kr. I nämnda brev har

man samtidigt framställt ett återkrav på samma belopp. I brev av den 7 december 1998 till aktiebolagets ombud har B-son genmält att han inte kommer att ta emot pengarna, utan omgående göra en återbetalning, och att han därmed kommer att betrakta fakturan som obetald, varför han kommer att inge ansökan om betalningsföreläggande.

A-son och B-son har i gemensamt undertecknade skrivelser avgivit yttranden till RN.

I fråga om kravet på betalning av fakturan av den 3 november 1998 meddelar A-son och B-son följande. I enlighet med vad de redogjort för i brevet till aktiebolagets ombud av den 7 december 1998, har de vägrat att ta emot slutbetalningen för fakturan av den 3 november 1998 om 12 000 kr och har den 9 december 1998 skickat tillbaka pengarna till aktiebolaget. Fordran är ovedersäglig och, med hänvisning till specifikationen av den 10 november 1998, väldokumenterad. Beträffande revisionsbyråns krav på ersättning för arbete med att upprätta den i ärendet aktuella offerten har A-son under tiden han var vald revisor i aktiebolaget uppmanats att lämna offert för en kommande period i konkurrens med andra revisorer. All den tid A-son lagt ned under tiden som vald revisor är debiteringsbar. – Fakturaspecifikation har lämnats på eget initiativ som bilaga till fakturan av den 3 november 1998 och har på aktiebolagets begäran ytterligare specificerats. Revisionsbyrån har inte begärt ersättning för den specifikationen, däremot har revisionsbyrån begärt ersättning för den specifikation som upprättats den 10 november 1998, vilken krävt utredningsarbete och därmed berättigar till särskild ersättning. Något krav på ersättning för upprättandet av brevet av den 7 december 1998 har inte framställts.

Vad beträffar frågan om revisionsbyråns möjligheter att ansöka om betalningsföreläggande har B-son och A-son i huvudsak framhållit följande. Ansökan om betalningsföreläggande har inte ingivits. Den för revisionsbyrån enda återstående möjligheten att driva in den förfallna fordringen är genom en ansökan om betalningsföreläggande. Kronofogdemyndigheten i X-stad har meddelat att det i det aktuella fallet inte föreligger något hinder mot att ansöka om betalningsföreläggande.

RN gör följande bedömning.

B-son, som vid den aktuella tidpunkten var ensam företrädare för revisionsbyrån, har i någon mån agerat såsom A-sons ombud i den tvist som uppkommit mellan revisionsbyrån och aktiebolaget. Han har därvid vid ett antal tillfällen gjort klart att revisionsbyrån för indrivning av sin fakturafordran av den 3 november 1998 har för avsikt att inge ansökan om betalningsföreläggande. Aktiebolaget har i sin anmälan till nämnden gjort gällande att revisionsbyrån därigenom har handlat i strid med god revisorssed eftersom dess företrädare haft vetskap om att fordran var tvistig och därför egentligen borde väcka talan vid domstol.

Den process som initieras genom en ansökan om betalningsföreläggande syftar i princip till att kontrollera huruvida gäldenären har någon invändning mot sökandens krav. Är så inte fallet skall kronofogdemyndigheten inom ramen för denna summariska process meddela utslag och sökanden kunna få till stånd exekutiva åtgärder. För det fall gäldenären bestrider betalningsskyldighet skall ärendet, efter sökandens begäran, i stället överlämnas från kronofogdemyndigheten till tingsrätten för en materiell prövning i en vanlig tvistemålsrättegång. Eftersom kronofogdemyndigheten saknar rätt att göra en materiell prövning är en ansökan om betalningsföreläggande som regel inte meningsfull i de fall då gäldenären har bestritt betalningsskyldighet. I ett sådant fall bör således fordringsägaren välja att väcka talan vid domstol. Endast för det fall gäldenären bestrider betalningsskyldighet och därvid framställer invändningar som uppenbart saknar saklig grund torde det kunna vara befogat att välja att ansöka om betalningsföreläggande. Det bör tilläggas att valet av processform är viktigt inte minst med hänsyn till att en gäldenär som är juridisk person får en betalningsanmärkning redan genom att ansökan om betalningsföreläggande inges. Allmänt sett bör således en fordringsägare iaktta stor försiktighet vid val av processform. Vidare bör en fordringsägare inte som påtryckningsmedel hota med att inge ansökan om betalningsföreläggande för det fall

fordran är tvistig och gäldenären har anfört sakligt grundade invändningar, dvs. åberopat sådana omständigheter som, om de föreligger, leder till att gäldenären befrias från betalningsskyldighet. Att i en sådan situation hota med betalningsföreläggande kan leda till att gäldenären känner sig tvungen att erlægga betalning enbart för att undgå en betalningsanmärkning. Det kan i detta sammanhang påpekas att ett inkassoombud enligt god inkassosed anses förhindrad att i en dylik situation hota med betalningsföreläggande. Även en advokat bör, då motparten framställt invändningar som inte framstår som helt obefogade, avstå från att ansöka om betalningsföreläggande.

RN anser att en kvalificerad revisor som önskar använda betalningsföreläggande för att driva in sina fordringar är skyldig att ha kännedom om vilka fordringar som är lämpliga att göra till föremål för sådan handläggning. Denne kan därmed förväntas ha åtminstone grundläggande kunskaper om förfarandet och dess syften. Han bör därvid bland annat känna till att ett tvistigt fordringsanspråk inte kan prövas av kronofogdemyndigheten, utan, om prövning önskas, kommer att överlämnas till tingsrätt. Följaktligen bör en revisor som önskar vidhålla ett tvistigt krav som regel inleda med att väcka talan vid domstol. Mot bakgrund härav måste det också betraktas som klart olämpligt att som revisor hota med att inge ansökan om betalningsföreläggande för det fall gäldenären bestritt betalningsskyldighet och därvid anfört sakligt grundade invändningar.

I förevarande fall har B-son för revisionsbyråns räkning vid upprepade tillfällen gjort klart att den avser inge ansökan om betalningsföreläggande för det fall betalning av fakturan av den 3 november 1998 inte sker. Att ansökan om betalningsföreläggande aldrig kom att inges innebär att revisionsbyråns åtgärder får betecknas som hot om att ansöka om betalningsföreläggande. Trots att aktiebolaget har bestritt betalningsskyldighet, och enligt RN:s mening därvid anfört sakligt grundade invändningar till stöd för sitt bestridande, har B-son vidhållit att revisionsbyrån avser ansöka om betalningsföreläggande. Att aktiebolaget har avrått revisionsbyrån från att vidta sådana åtgärder med hänvisning dels till att kravet är tvistigt, dels till att aktiebolaget därmed kommer att få en felaktig betalningsanmärkning, dels till att rätt forum för bedömning av revisionsbyråns krav är allmän domstol, har uppenbarligen inte påverkat B-sons ställningstagande härvidlag. Trots att aktiebolaget slutligen har valt att erlægga det aktuella beloppet har B-son framhållit att hota med en ansökan om betalningsföreläggande. När, som i detta fall, sakligt grundade invändningar mot betalningsskyldighet har framställts och klienten dessutom tydligt förklarat varför betalningsföreläggande inte skall användas förtjänar B-sons handlande allvarlig kritik. Enligt RN:s förmenande har B-sons hot om betalningsföreläggande med hänsyn till omständigheterna utgjort en otillbörlig påtryckning. I förevarande fall resulterade revisionsbyråns hot om betalningsföreläggande dessutom i att aktiebolaget betalade det tvistiga beloppet. Mot bakgrund av de ovan anförda omständigheterna finner RN att B-sons hot om att ansöka om betalningsföreläggande inte är förenligt med god revisorssed.

Enligt 14 § första stycket lagen (1995:528) om revisorer skall en revisor utföra sina uppdrag omsorgsfullt och enligt god revisorssed. Kravet på att iaktta god revisorssed begränsar sig inte endast till själva utförandet av olika uppdrag utan gäller också revisorns uppträdande såväl inom som utanför dennes yrkesutövning. I begreppet god revisorssed ligger enligt RN:s uppfattning att man kan ställa höga krav på att en revisor i sitt umgänge med såväl klienter, allmänhet som myndigheter alltid agerar hövligt, sakligt och i övrigt på ett sätt som inte riskerar att påverka allmänhetens förtroende för revisorskåren negativt, jfr FAR:s etikregler, regel 1. Enligt denna skall en FAR-ledamot alltid visa sig värd det förtroende som yrket kräver och samvetsgrant iaktta god revisorssed i sin yrkesutövning. Enligt anvisningarna till regeln innebär god revisorssed bland annat att ledamoten såväl i sin yrkesutövning som i övrigt skall uppträda på ett sådant sätt att han eller hon inte vanhedrar sig själv eller sin yrkeskår. RN har vid sin genomgång av dels det av B-son den 7 december 1998 undertecknade brevet till aktiebolagets ombud, dels ett av revisionsbyrån, av B-son och A-son den 18 januari 1999 gemensamt undertecknat, till RN ingivet yttrande funnit anledning att ifrågasätta om

dessa krav verkligen uppfylls av B-son. RN anser sig i dessa dokument ha funnit en rad olämpliga formuleringar som inte anstår en kvalificerad revisor. Nedan följer ett antal citat som exemplifierar det nu anförda.

Utdrag ur B-sons brev av den 7 december 1998:

”Ni tror tydligen att Ni kan förhindra mig att ansöka om betalningsföreläggande för [aktiebolaget] genom att betala in resterande del av förfallen fordran men samtidigt hota med att om ej återbetalning skett senast 1998-12-15 till Er så kan Ni tänka Er att tillgripa rättsliga åtgärder mot bolaget samt begära prövning hos Revisorsnämnden. Jag tänker naturligtvis inte under dessa förutsättningar ta emot dessa pengar, som Ni påstår har inbetalats. Samma dag som jag får besked från girot att pengarna satts in på revisionsbyråns konto kommer jag omgående (alltså samma dag) att betala tillbaka dem till Er, som Ni önskat i Ert fax. Inte nog med det, eftersom revisionsbyrån då ej fått betalt för fakturan, kommer betalningsföreläggande till Kronofogdemyndigheten att gå iväg samma dag som betalningen går till Er. För att [aktiebolaget] ska slippa min ansökan om betalningsföreläggande gäller följande: Innan jag från girot fått besked om att Er betalning kommit in på revisionsbyråns konto ska jag ha ett av Er och [aktiebolagets] firmatecknare underskrivet papper med innebörd att Ni inte har någonting att invända mot fakturan och att inga rättsliga eller andra åtgärder ska vidtas av Er i detta ärende. Med posten idag (7/12) fanns inget meddelande från girot om betalning från [aktiebolaget], men det kommer kanske i morgon och då skall alltså förbindelsen från Er vara mig tillhanda senast då (posten kommer kl 09.00). Det här brevet har det tagit mig åtskillig tid att under helgen 5-6/12 ta fram. Det bär mig emot att behöva ytterligare fakturera [aktiebolaget] för framtagande av detta brev. Dessutom avstår jag att hos Advokatsamfundet undersöka om huruvida Ert förfarande beskrivet ovan är förenligt med god advokatsed. Slutligen, mitt förslag ovan är ej förhandlingsbart och jag vill alltså inte ha någon diskussion om det utan antingen accepterar Ni eller tar konsekvenserna av ett förkastande.”

Utdrag ur B-sons och A-sons yttrande av den 18 januari 1999:

”Vi tar av princip ej emot några pengar med återbetalningskrav. Beloppet 12 000 kr är detsamma som [aktiebolagets ombud] uppger till 12 250 kr i sitt brev daterat 1998-12-04 ([ombudet] har lite svårt för siffror nämligen).”

”[Aktiebolaget] fick pengarna i retur 1998-12-09 men det hindrade inte [aktiebolagets ombud] att gå till Revisorsnämnden, men det ingår väl i hans tolkning av begreppet god advokatsed att löften är till för att brytas.”

”[specifikation har] lämnats på eget initiativ som bilaga till fakturan och på företagets begäran ytterligare specificerats, en specifikation som [aktiebolagets ombud] uttrycker sin belåtenhet med, men klaga ska han.”

”Om [aktiebolagets ombud], som A-son upplyste honom om, ringt B-son så hade han fått svar. Naturligtvis ringde han ej B-son.”

”Lika naturligt för [ombudet] är att han förbigår det faktum att föregångaren till telefaxbrevet är ett brev som [ombudet] ej kunnat skicka till rätt adress. Box YYY slarvade han till så att det blev ZZZ varför posten returnerade det till honom (apropå siffror igen)”

”Se D. Förmodligen menar [ombudet] fakturan 981019 (det är ju lite svårt med siffror).”

B-son har i sitt brev av den 7 december 1998 en omotiverat brysk ton. Vidare har B-son enligt RN:s förmenande på en rad ställen i yttrandet av den 18 januari 1999 förfallit åt att uttrycka sig osakligt och har uttalat ett flertal förkänande omdömen om aktiebolagets juridiska ombud. Den ton och det skrivsätt som B-son visar prov på i brevet av den 7 december 1998

och i yttrandet av den 18 januari 1999 anstår inte en kvalificerad revisor och är således inte förenligt med god revisorssed.

Sammanfattningsvis har B-son åsidosatt god revisorssed genom att hota med att inge ansökan om betalningsföreläggande trots att motparten bland annat har anfört sakligt grundade invändningar mot betalningsskyldighet. Vidare har B-son i brev till motpartens ombud samt i yttranden till RN uttryckt sig på ett sätt som inte anstår en revisor och därmed inte är förenligt med god revisorssed.

Vid en samlad bedömning av vad B-son låtit komma sig till last finner RN, särskilt mot bakgrund av hans agerande i samband med hotet om att ansöka om betalningsföreläggande, vilket framstår som en otillbörlig påtryckning, att han allvarligt har åsidosatt god revisorssed. B-son har därmed i så hög grad åsidosatt sina skyldigheter som revisor att varning bör meddelas.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN B-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Hans Karlsson, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg och Eva-Britt Nordhall. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell, chefsjuristen Per Eskilsson samt avdelningsdirektören Niklas Valentin, föredragande.